

dit organisch in elkander grijpen van individu en gemeenschap kan de christelijke paedagogiek haar eigen licht geven en zij kan tusschen individualistische en sociale paedagogiek een eigen baan gaan.

In deze organische opvatting hebben onze mannen van de theorie en de practijk der opvoeding ook voorheen hun kracht gezocht. ¹⁾ Ook hen bevredigde het „entweder-oder”, waarvan de huidige paedagogische richtingen telkens weer spreken, niet. De verdeeldheid in paedagogicis moet evenwel blijven, zoolang dáár, waar men de kwestie stelt „berekening of constructie”, de oplossing niet werd gevonden. En men zal bij het zóó stellen van de vraag de oplossing niet ontdekken. Want slechts het heteronome denken kan hier een antwoord geven, dat ons hope biedt, dat we zullen komen tot een paedagogiek, die een eenheid is.

Zoo kan er komen een christelijk paedagogiek van eigen gaardheid, een opvoedkunde, die naar haren aard, ook een nationaal karakter draagt.

En zoo heeft de eenheid der christelijke paedagogiek ook iets te bieden voor onzen tijd, die, in haar schreienden nood van verdeeldheid, om vastheid van lijn onbewust roept.

Hooggeachte Toehoorders,

Gij zult mij gelooven, als ik zeg, dat ik niet zonder schroom mijn ambt aanvaard. Er is over een leerstoel in de paedagogiek aan onze Vrije Universiteit zooveel gesproken en geschreven, er zijn zooveel verwachtingen gewekt, er is zulk een beeld gegeven van hem, die eens de gewenschte man zou zijn, dat ik mij niet ontveins, dat ik niet aan alle gewekte verwachtingen zal voldoen, en dat zeker niet aanstonds. Daarbij leven we in een tijd, waarin de afbrekende critiek veelal beter gehoor vindt dan de opbouwende, en waarin velen het aangenamer vinden te arbeiden met het houweel van den slooper dan met de truffel van den bouwer.

En niet het minst voel ik me klein in deze ure, wanneer ik zie, welke mannen voorheen, zij het dan ook niet zoo opzettelijk, als thans geschieden zal, de opvoedkunde aan onze Universiteit beoefenden. Ik gedenk aan een tweetal groote figuren onder de heengegane hoogleeraren dezer Universiteit: Dr. J. Woltjer en Dr. H. Bavinck. Het werk van zulke mannen te moeten voortzetten is een taak, waarover hij, die zich aangordt, zeker geen reden heeft zich van te voren te beroemen als ware hij daartoe in staat.

Ware het niet, dat ik in mijne benoeming aan onze Universiteit door geloof Gods weg mocht zien, en kon ik niet vertrouwen, dat mijn

¹⁾ cf. H. Bavinck, Verzamelde opstellen, 215. Id. Paed. Beg. 16 sqq., 62 sqq., 123 sqq.